

LIGGUR SUM TÚ HEVUR REITT

Oddagrein

TAÐ mundi koma ógvuliga óvart á mangar havna-borgarar, tá útvarpið hósmorgunin boðaði frá, at nýggj samgonga varð skipað millum fólkaflakkin, tjóðv eldisflokkin og javnaðar flokkin. Tjóðveldismaðurin Leivur Hansen verður nýggjur býráðsfor maður, fólkaflakkurin fær næstfor mannin og 11 nevndarsessir, meðan javnaðarflokkurin fær 6 nevndarsessir.

HETTA man ikki minst koma ógvuliga óvart á verandi býráðsfor mann og toppskorara sambandsflokksins Lisbeth Petersen. Ein hevði nær um tikið tað sum givið, at hon fór at halda fram, nú hon hevði so gott val. Men ein eigur eisini at vita, at í politikki kann alt henda. E in er ongantið tryggur. Í síðsta enda snýr alt seg um at brúka taktikk til at sita við maktini.

EFTIR okkara tykki hevur forkvinna sambandsflokksins spælt kort síni illa út. Hon átti at havt verið so mikið garvát í politikki nú, at hon tók ikki til slík óráð sum at halda ein av sínum verandi samgongupar tnamum, Tjóðveldisflokkinn uttanfyri í byrjanini. Hetta var reint sjálmorð. Ti sjálvandi vilja tjóðveldisfólk heldur sleppa í samgongu við fólkaflak og fáa býráðsfor manninn enn at sita í andstöðu og hyggja at, meðan Lisbeth heldur fram at stýra - eftir at hon hevur tveitt tjóðveldið á dyr. Hetta átti LP at havt hugsað um. At hon her hevur mistikið er so eitt. Spurningurin er so, hvørjar ráðgevarar hon hevur havt!

TÁ nú samgongan stóð seg so væl tá átti býráðsfor maðurin at at havt sannað og sagt tað ærliga og opið alment, at valið var ein álitisvátan ikki bert til hana men til alla samgonguna, og tí átti Lisbeth Petersen at givið grønt ljós fyri framhald av allar í samgonguni. Við ikki at gera hetta framdi hon í veruleikanum álitisbrót móti sínum par tnamum.

TÁ tú fer at pilka við slíkt og møguliga ber t av misnógð við ávisar nýggjar politikkarar, sum tær ikki dámar, tá spælir tú vandamikið spæl. Lisbeth Petersen - kann ein av røttum sanna, at hon liggur sum, hon hevur reitt. Men ikki nokk við tí. Hon hevur við at leggja upp til at úthýsa einum av sínum par tnam seinastu fyra árinu í veruleikanum svikið sínar veljarar, sum hava ymskt hana at halda fram. Undirtekan hon fær má so eisini byggja á tað samarbeiði, sum hevur verið við hinar flokkarnar í samgonguni.

TIL tæy, sum siga, at hetta „kvettið“ er imóti demokr atióni, er at siga, at tá tað eisini er imóti andanum í demokratiinum at úthýsa flokki, tú tær ikki hót av einstakar politikkarar. Tað er eingin loyna, at sambandsfólk eru ikki so fegin um nývalda býráðslimin hjá tjóðveldinum, Klæmint Olsen.

TAD sigur heldur ikki so litið um politisku nösina hjá LP og undir metingina av býráðsarbeiðinum, tá hon sama dag sum samráðst verður um nýggja býráðs-samgongu - er stóð í tinginum. N eittup hesin spurningurin: hetta bæði at vilja vera tinglimur og býráðs-formaður í senn - er helst eisini ein orsökini til tað, sum nú er hent.

VIT eiga eisini í øllum hesum at seta eitt spur nartekin við politiska „nummarið“ hjá LP, tá hon stutt fyri valið gjørdi av at fara í hernað móti sínum samgongufelaga í Tinganesi. Var tað bara fyri at koma í fokus? Ein kann í dag loyva sær at mistonkja LP og ES fyri avtalað spæl. Skuldu útspælini hjá báðum tv eimum vera við til at markera LP sum ein politikkar a við bein í nösini og sum tordi at siga sína meining við t tala Róma beint imót! Hvi so alt hetta tosið um at lata tingsessin frá sær, tá hetta kortið ikki varð gjørt.

LÍTIL og eingin ivi erð um, at LP hevur spælt politisku kort síni sera vánaliga út. Hennara størsta mistak var tó at úthýsa einum av flokkunum, sum hon hevur samarbeiðt við og sum út frá valúrslitinum átti at verið náttúrligur partur av eini nýggjari samgongu.

Sosialurin

Vit eiga allir Føroyaland... - men hvat skulu vit gera við tað?

Endiliga hendi tað! Vit hava fingið í lag kjak um almenna ognar rættin til framleiðslutólini. Vanliga tosa føroyingar bert um veðrið, tí tað fáa vit onki gjørt við alikavæl, men nú er at taka upp annan tåt

Sjónarmið

Johannes M. Olsen
skrivar

Lat meg fyrst takka Heralvi Jacobsen fyri svarið í Sosialinum hin 29.11.96. At enda bar til at kjakast um okkurt, vit veruliga kunnu gera nakað við. Hvørki veðrið, ella bankabjargingina fáa vit gjørt nakað við nú, men almenna ognarrætti til SEV, TLF, Føroya Banka o.sfr. fáa vit gjørt nakað við. Gjøgnum eitt mennandi kjak kunnu vit taka stóðu til, hvat og hvussu vit skulu privatisera.

Umframt telefonverkstjóran er Heralvi fyrstur at svara uppá míni itøkiligu uppskot um privatiseringar og liberaliseringar. Eitt seriøst svar krevur eitt líka so seriøst aftursvar.

Eftirlit

Heralvi heldur, at tað pris- og monopoleftirlit, og havi í uppskoti er kappingarav-lagandi. Til tað er at siga, at hugsanin er tann beint óvugta, at tryggja kapping. Tá privatiserað verður, eru try

ting at hugsa um: hvat fær tað almenna í krónum og oyrum, hvussu gerst marknaðurin kappingarførur eftir privatiseringina og hvussu við Palleba og Marsannu.

Uppskot mitt byggir á eina fatan av, at linjufelagið er tað, ið rópt verður eitt náttúrligt monopol. Hetta merkir, at tað ongan hevur at kappast við. Ti skal eftirlitið stilla P/F SEV sum um tað var talan um fría kapping. Annars kundi P/F SEV sum einas ikeypari krøyst prisin, ið elverkini fáa, niður í onki. Orskin til, at P/F SEV skal hava skyldu at keypa, er, at hevur onkur hug eitt nú at seta vindmyllur upp, skal P/F SEV ikki kunna nokta teimum at sleppa av við streymin. Verður ovurframleiðsla, ber t.d. til at taka viðvarandi orku framum.

A sama hátt mugu ikki elverkini kunna krøysta P/F SEV í felag. Tey skulu tí á sama hátt hava skyldu til at selja streymin, so Palleba ongantið nuyðist at leita fram Storm King. Elverkini skulu kappast um at framleiða so biligt sum møgulegt. Tað verkið, sum rationaliserar mest, fær størstan vinning.

Vert er at leggja til merkis: eitt privat monopol er sum so ikki petti frægari enn eitt alment.

Tann reina liberalisma Heralvi heldur, at ov nøgva partaigarar verður tann reina sosialisma. Tað er ikki atlanin.

Neyðugt er at skilja munin á teimum trimum stóru búskaparligu leiðunum. Konservativur (fólkaflaks) búskapur er, tá Fossadun kann keypa eitt alment virki fyri litið og lætt og sleppur at reka tað uttan fyrilit, gongur illa tekur landskassin um endan. Sosialistiskur (javnaðar) búskapur er tá Palleba og Marsanna eiga virkið, men tað verður stýrt av óbeinleiðis valdum umboðum og gevur ongantið nakað avlop. Liberalur búskapur er, tá tað privatiseraða virkið gjøgnum kapping ella eftirlit nuyðist alsamt at betra raksturin, og hetta kemur Palleba og Marsannu til góðar.

Uppskotið um keypsbrøv byggir sum øll hini uppskot míni á royndir úr øðrum londum. Alt, sum privatisera kann, er privatisera onkustaðni, so vit kunnu taka til okkum tær frægastu royndirnar. Í Eystureuropa hava teir til tess at tryggja, at Fossadun ikki fer avstað við øllum, latið øllum borgarunum keypsbrøv, so eisini láglønt kunnu ognar sær partabrev. Skipanin er tann, at hvørja ferð, vit privatisera fyri tiggju krónur, fáa borgararnir t.d. tær triggjar. So, um alt gongur væl, fær eisini Kallekat at siggja vinningin.

Vit kunnu líkna hetta við stóðuna í 30' unum, tá Sambandsflokkurin tryggjaði foreldrunum hjá Marsannum og Palleba traðirnar - liberalisma er marknaðarbúskapur fyri øll.

Motivering

Onki er at ivast í, at SEV hevur dugnalig og motiveraði starvsfólk. Sakin er bara tann, at meðan ein maskinmeisteri umboð á einum skipi fær størri part, jú betri túrurin er, so hjálpir onki, hvussu maskinmeisterin á Sundi strevast, tá tað almenna skal spara, fer lønin hjá honum niður. Var Sundsverkið privat, fekk hann løn eftir produktiviteti og ikki eftir ancientiti. Hvat man motivera meira?

Annars var als ikki ætlanin at leggja eftir Klæminti Olsen, hann hevur absalutt tikið sitt álitisstarv í álvara. Munurin á Sosialismu og liberalismu er tó tann, at meðan Palleba og Marsanna í dag altíð sita eftir við svartaper, hvør Klæmint so hevur rætt. So vildi eitt privat Eidsverk fyri tað fyrsta havt t.d. Vattenkraft sum partaigarar, hetta hevði tryggja at rætta avgerð varð tikið. Fyri tað næsta høvdu teir, sum avgera at fara undir eina úthygging, sjálvir borið tapsvandan. Og at enda kundu hesir, sum skriva um vindorku o.sfr., sjálvir roynt seg sum el-frameiðarar.

Hatta við flogvitunum varð sipað til, at tað nyttar onki bert at tosa og tosa, okkurt má gerast.

Johannes M. Olsen,
fólkatingslimur
Sambandsflokkurin

Nýggjur professari

Mánadagin verður Eyðun Andreassen, lektari dr. phil., tilnevndur professari í fólkaáminnisfrøði - serliga skaldskapi av manna munni við Fróðskaparsetur Føroya.

Klukkan 14 henda dag verður hátíðarhald í Loftstovuni á Føroyamálsdeildini, og tá fær Eyðun handað tilnevndarskjalid

Minnir um Almu og Sven

Mama lass, songkvinnu í »Mamas and Papas«, tók sær rætt til at kalla seg »Mama«.

Hetta kemur fram fyri meg, nú okkara mamma er farin.

Ti ein mamma var hon fyri okkum allar á Landavegnum.

Kinabrekkan, Mattalág, Alma og Sven eru myndir og minnir ið aldri fara í gloymskuna.

Hvussu tað hilnaðist hjá øllum dølgunum á Landavegnum er ikki neim at siga, men góð ymskt herðaklapp og tann góða móttøkan altíð á Landavegi 50, hevur givið okkum øllum so heit minni, at neyvan er nakar vinarskari, sum hevur havt tað betur í uppvøkstrinum, serliga tí at tæy bæði søu týðningin í at vit vóru vinnmenn, og tí altíð lótu hurðina standa opna. Góð minni um eitt hugfarsligt kapitull á Landavegi, sum nú er farið.

Michael